

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 30/2002 vp

Hallituksen esitys vuoden 2002 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys vuoden 2002 toisen lisätalousarvioesityksen (HE 199/2002 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä lokakuuta 2002 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen vuoden 2002 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 199/2002 vp).

Lisäksi eduskunta on 12 päivänä marraskuuta 2002 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan edellä mainittua hallituksen esitystä täydentävän hallituksen esityksen (HE 247/2002 vp).

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhdessä ja antaa esityksistä yhteisen mietinnön.

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esitysten yhteydessä eduskunnan 24 päivänä lokakuuta 2002 lähettämät lisätalousarvioaloitteet

— LTA 22/2002 vp — Paula Kokkonen /kok: Määrärahan osoittaminen Helsingin poliisin eräitten erityistehtävien rahoittamiseen (26.75.21)

— LTA 23/2002 vp — Pentti Tiusanen /vas: Määrärahan osoittaminen Hamina—Taavetti-tien perusparannuksen aloittamiseen (31.24.21)

— LTA 24/2002 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Haminan ohittavan valtatie 7 yleissuunnitelman laatimiseen (31.24.21)

— LTA 25/2002 vp — Mikko Kuoppa /vas: Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Arola—Mihari Hämeenkyrössä (31.24.21)

— LTA 26/2002 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Mikkelin seudun tieverkoston kehittämiseen (31.24.21)

— LTA 27/2002 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen Mäntyharjun kirkonkylän ja valtatie 5 välisen yhteyden parantamiseen (31.24.21)

— LTA 28/2002 vp — Olli Nepponen /kok: Määrärahan osoittaminen valtatie 5 Mäntysenlampi—Toivola-osuuden parantamiseen (31.24.21)

— LTA 29/2002 vp — Pekka Kuosmanen /kok: Määrärahan osoittaminen Koskenkylä—Kouvola-tiehankkeelle (31.24.79)

— LTA 30/2002 vp — Pentti Tiusanen /vas:
Määrärahan osoittaminen energiatuen
myöntämisvaltuuden korottamiseen
(32.60.40)

seen työllistämistukeen kunnille ja kunta-
yhtymille (34.06.30)

— LTA 31/2002 vp — Mikko Kuoppa /vas:
Määrärahan osoittaminen palkkaperusteis-

Jaostokäsittely

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti
valtiovarainvaliokunnan kaikissa jaostoissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTO

99. Valtioneuvoston muut menot

59. *Avustus kansainvälisen teknologiapalkin-
non hallinnointimenoihin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille on ehdotettu 100 000 euroa avustuk-
sena teknologiapalkinnon hallinnosta vastaaval-
le perustettavalle säätiölle käytettäväksi korkea-
tasaisen kansainvälisen teknologiapalkinnon
haku- ja arviointimenettelystä ja palkinnon jaka-
misesta aiheutuviin hallinnointikustannuksiin.

Saadun selvityksen mukaan perustettavan
säätiön tarkoituksena on ihmisten elinolosuhteis-
iin myönteisesti vaikuttavan, humaaneille
arvoille rakentuvan ja uutta teknologiaa kehittä-
vän tieteellisen tutkimuksen ja innovatiivisuu-
den edistäminen ja näitä tavoitteita palvelevan
yhteistyön tukeminen. Käytännössä tämä tapah-
tuisi myöntämällä miljoonan euron palkinto,
jonka osalta palkintolautakunnan tulee olla yksi-
mielinen. Tarkoituksena ei ole palkita pelkäs-
tään suomalaisia, mutta palkinto korostaisi
omalta osaltaan Suomea teknologiamana.

Etenkin alkuvaiheessa tarkoitukseen odote-
taan valtiovallan panostusta, mutta varojen ke-

räämisen myös muilta tahoilta on tarkoitus alkaa
heti säätiön tultua rekisteröidyksi.

Valtiovarainvaliokunta pitää kansainvälisen
teknologiapalkinnon käyttöönottoa tervetul-
leena. Valiokunta katsoo, että palkinnon jako-
perusteiden tulee olla yleisesti hyväksyttyjä ja
korostaa säätiön oman varainhankinnan merki-
tystä.

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLIN- NONALA

02. Ulkomaalaisvirasto

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan
momentille ehdotetusta 400 000 euron lisäyk-
sestä 300 000 euroa tarvitaan lisääntyneiden tur-
vapaikka-asioiden hoitoon ja 100 000 euroa per-
hesidehakemusten DNA-testeihin.

Saadun selvityksen mukaan Ulkomaalais-
virastossa vireille tulleet asiat ovat lisääntyneet
viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattu-
na yhteensä 19,1 prosenttia. Turvapaikanhaki-
joiden osalta lisäys edellisen vuoden vastaavaan
ajankohtaan on 195 prosenttia. Lisäys johtuu eri-
tyisesti EU-hakijamaiden romanien tekemistä
turvapaikkahakemuksista.

DNA-testien tekeminen aloitettiin ulkomaa-laislain muuttamisesta annetun lain (114/2000) tultua voimaan 1.3.2000. Tällöin testien määrän arvioitiin olevan vuosittain noin 200. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että vuosittain on tarve vähintään 500 testiin. Myös testien hinta on kohonnut lain voimaantulon jälkeen.

Vuoden 2002 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnettiin lisääntyneiden DNA-testien tekemiseksi 50 000 euroa. Odottamassa olevia testejä kertyy lisää koko ajan, ja ne aiheuttavat huomattavia menopaineita tuleville vuosille. Perhesiteen perusteella myönnettävät oleskeluluvat ovat tämän vuoksi ruuhkautuneet ja päätöstä hakemukseen joutuu odottamaan pahimmillaan yli kaksi vuotta. DNA-testauksilla alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrää on voitu viime vuosina vähentää. Yhdessä Ulkomaalaisviraston suorittamien haastattelujen kanssa testit ovat vähentäneet myös perhesidehakemusten määrää.

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot (Luvut 29.88, 90, 98 ja 99)

Hallituksen esityksessä Oy Veikkaus Ab:n vuoden 2002 tuottoarviota alennetaan 41,5 miljoonalla eurolla. Rahoitusvajetta katetaan yleisten budjettivarojen lisäksi myös aikaisempina vuosina veikkausvoittovaroista kertyneillä ns. säästövaroilla. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että talousarviota laadittaessa Veikkauksen tuottoa ei ole pystytty arvioimaan oikein vaan tuotto on ylimitoitettu. Tätä on valtiovarainvaliokunta käsitellyt myös mietinnössään valtiovarain hoidosta ja tilasta vuonna 2001 (VaVM 26/2002 vp). Tuottoarvioiden virheellisyydestä on seurannut se, että säästövarat on jouduttu ottamaan käyttöön normaalien vuotuisten menojen katteeksi. Toisaalta kuitenkin edelleenkin kirjastojen valtionosuudet, jotka tulisi lakisääteisinä menoina kattaa yleisestä budjetista, ra-

hoitetaan lähes kokonaan veikkausvoittovaroilla. Nyt on tultu tilanteeseen, että erityisesti veikkausvoittovaroilla rahoitettavat kulttuuritoiminnot ovat joutumassa suuriin vaikeuksiin. Tällainen tilanne luo myös suurta epävarmuutta edunsaajien piirissä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että hallitus ryhtyy pikaisiin toimenpiteisiin Veikkauksen tuottoarvion oikeellisuuden parantamiseksi ja voittovaroista rahoitettavien toimintojen turvaamiseksi.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

Vuoden 2002 ensimmäisessä lisätalousarviossa eduskunta lisäsi määrärahaa miljoona euroa Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman rahoituskehityksen korjaamiseksi kansallisen rahoituksen osalta. Lisäys tehtiin siksi, että kaavailtua kuntien rahoitusosuutta ohjelmalle ei ollut saatavissa täysimääräisenä. Vastaavaa lisäystä ei eduskuntakäsittelyssä kuitenkaan tehty myöntämisvaltuuteen.

Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman toteuttaminen edellyttää, että kansallisessa julkisessa rahoituksessa valtion rahoitusosuutta lisätään momentilla 30.14.62. Momentti ei kuitenkaan sisälly hallituksen lisätalousarvioesitykseen. Tarvittava myöntämisvaltuuden lisäys tässä lisätalousarviossa olisi valiokunnan saaman selvityksen mukaan ollut 2 240 000 euroa. Kun valtion rahoitusosuutta ei edellä esitetyllä tavalla ole lisätävissä, kaikkia EMOTR-O-varoja ei voida käyttää eikä Itä-Suomen ohjelmaa toteuttaa täysimääräisesti. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kaiken kaikkiaan noin 19 miljoonaa euroa julkista ja noin 30 miljoonaa euroa yksityistä rahoitusta jää toteutumatta.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että myöskään vuoden 2003 talousarvioesitys ei sisällä riittä-

vää valtuutta. Jotta Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman rahoitus voidaan turvata vuonna 2003, hallituksen talousarvioesitykseen tulisi lisätä momentille 30.14.62 valtuutta 4 120 000 eurolla 66 439 000 euroon. Vuoden 2003 määrärahaa ei tämän johdosta tarvitse lisätä.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tiehallinto

21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)

Tieliikelaitoksen ylimääräinen voitontuloutus vuodelta 2001 oli 100 miljoonaa markkaa eli noin 16 818 000 euroa. Voitontuloutuksesta on hallituksen ehdotuksen mukaan tarkoitus osoittaa perustienpitoon 8,4 miljoonaa euroa.

Tielaitoksen uudistamista ja tienpidon rahoitusta vuosina 2000—2003 koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan organisaatio-uudistuksen lähtökohtana oli mm., että tienpidon laatu ja tiestön turvallisuus säilyvät ja että tiestön rappeutuminen pysähtyy. Tieverkon rahoituksen lähtökohtana oli, että tielaitoksen uudelleenorganisoinnista aiheutuvat säästöt jäävät tienpidon hyväksi.

Hyväksyessään kuluvan vuoden ensimmäisen lisätalousarvion eduskunta edellytti, että Tieliikelaitoksen ylimääräinen voitontuloutus 16 818 000 euroa osoitetaan tienpidon hankkeisiin.

Valiokunta katsoo, että edellä mainitut kannanotot sekä tiestön huono kunto huomioon ottaen Tieliikelaitoksen ylimääräinen voitontuloutus on osoitettava kokonaisuudessaan perustienpitoon, ja ehdottaa, että momentille lisätään 8 418 000 euroa. Lisämääräraha tulee osoittaa etenkin liikenneturvallisuutta parantavien hankkeiden toteuttamiseen siten, että eri tiepiirien tarpeet otetaan tasapuolisesti huomioon.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 16 818 000 euroa.

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus ehdottaa, että Savonlinnan alueen välttämättömien lentoliikenneyhteyksien turvaamiseksi Savonlinnan kaupungille voidaan myöntää 170 000 euroa käytettäväksi matkalippujen hinnan alentamiseen.

Valiokunta on useissa yhteyksissä kiinnittänyt huomiota lentoliikenteen tukemiseen alueellisen elinkeinoelämän ja sen tarvitsemien kansainvälisten yhteyksien turvaamiseksi. Nyt ehdotettu uudistus onkin erittäin myönteinen ja tärkeä. Valiokunta ottaa perusteellisemmin kantaa lentoliikenteen tukemiseen liittyviin kysymyksiin käsitellessään vuoden 2003 talousarviota. Valiokunta painottaa samalla momentin riittävyyden tärkeyttä koskien koko joukkoliikenteen kilpailukykyä.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

Työllisyysmäärärahojen käyttäminen. Valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt useita kertoja huomiota työllisyysmäärärahojen käyttämiseen liittyviin ongelmiin, etenkin siihen, että työllisyysmäärärahoja jää vuosittain käyttämättä. Valiokunta on viimeksi käsitellyt asiaa mietinnössään VaVM 26/2002 vp, joka liittyy hallituksen kertomukseen valtionvarain hoidosta ja tilasta vuonna 2001.

Saadun selvityksen mukaan vuonna 2000 työllisyysmäärärahoja jäi käyttämättä noin 10 prosenttia eli noin 250 miljoonaa markkaa, mut-

ta vuonna 2001 työllistämistukeen osoitetut määrärahat käytettiin ennätyksellisen hyvin ja työllistämistukimäärärahoista jäi käyttämättä vain noin kaksi prosenttia. Saadun selvityksen mukaan vuoden 2002 työllistämistukimäärärahojen sitomisaste oli marraskuun puolivälissä 96,4 prosenttia. Arvioiden mukaan määrärahoja jäisi tänä vuonna käyttämättä noin 15 miljoonaa euroa. Määrärahojen käyttöä on vaikeuttanut mm. työvoiman kysynnän vähentyminen yksityisellä sektorilla.

Kaikkien työllistämistukimäärärahojen käyttäminen ei ole käytännössä mahdollista, mutta sitä voidaan parantaa huomattavasti tehokkaalla ja riittävän aikaiseen vaiheeseen ajoitetulla käytön seurannalla ja määrärahojen uudelleen kohdentamisella.

Valiokunta katsoo, että määrärahojen käytön tehostaminen edellyttää myös alueellisen päättävällän lisäämistä. Nykyjärjestelmä on alueellisten viranomaisten kannalta kankea, sillä aluetasolla ei esim. ole mahdollisuutta momenttien ristiinkäyttöön, vaan ristiinkäyttö voidaan toteuttaa valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnan antaman määrärahan ylitysluvan ja lisätalousarvion perusteella. Kuten valiokunta on edellä mainitussa mietinnössään todennut, alueiden toimivaltaa ja toimintamahdollisuuksia tulee parantaa budjettiteknisillä ratkaisuilla esim. siten, että kokonaismäärärahan puitteissa momenttikohtaisia määrärahoja voidaan nykyistä vapaammin käyttää ristiin alue- ja paikallistasolla. Näin alueellisiin tarpeisiin voitaisiin reagoida nopeammin, mikä osaltaan tehostaisi työllistämistoimia ja määrärahojen käyttöä.

Valiokunnan mielestä myös työllistämistukimäärärahojen jakoperusteita tulee tarkistaa siten, että ne vastaavat paremmin alueiden käyttötarpeita.

Valiokunnan lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työllistämistukimäärärahojen käytön tehostamiseksi ja alueellisen päättävällän lisäämiseksi.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Asumisen edistäminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Hallitus ehdottaa omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetun lain mukaisten valtionvastuiden kokonaismäärän korottamista 30 miljoonalla eurolla vapaarahoitteisissa ja asplainoissa. Asuntolainojen kysyntä on osoittautunut ennakoitua vilkkaammaksi vuoden 2002 aikana. Muutos on perusteltu, sillä mikäli takausvaltuutus ei lisätä, takauslainojen myöntäminen jouduttaisiin keskeyttämään loppuvuodeksi useissa pankeissa.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota aravajärjestelmään liittyviin vakaviin ongelmiin. Hyväksyessään vuoden 2002 talousarvion eduskunta edellytti, että aravalainojen lainaehdot uudistetaan niin, että asukkaiden maksukyky otetaan nykyistä paremmin huomioon ja mahdollisuudet talojen kunnossapitoon ja korjaamiseen turvataan aikaistamalla yhtenäislainan takaisinmaksua. Valtioneuvosto alensi kuluvan vuoden huhtikuussa uustuotantoon tarkoitettujen vuokra-aravalainojen korkoa 0,75 prosenttia. Koronalennus ei koskenut vanhoja lainoja eikä myöskään asumisoikeustalojen lainoja. Tehdyt muutokset olivat niin vähäisiä, etteivät ne korjanneet järjestelmän keskeisiä epäkohtia eivätkä parantaneet tilannetta eduskunnan edellyttämällä tavalla. Hallituksen tulopoliittisen kokonaisratkaisun yhteyteen suunnittelema 6 prosentin korkokatto kohdistuisi vain alle 10 prosenttiin vanhasta lainakannasta eikä näin ollen parantaisi tilannetta riittävästi.

Valtion tukeman asuntotuotannon tavoite oli kuluvana vuonna 13 000 asuntoa, mutta arvioiden mukaan käytännössä aloitetaan vain noin 8 000 asunnon rakentaminen. Vuoden 2003 tuotantotavoite on talousarvioehdotuksen mukaan 10 000 valtion tukemaa asuntoa. Määrä on asuntojen tarpeeseen nähden liian pieni, mutta epä-

edullisten lainaehto-
jen vuoksi tätäkään tavoitetta ei todennäköisesti tulla saavuttamaan.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että aravajärjestelmä on vakavassa kriisissä, joka saattaa johtaa koko sosiaalisen asuntotuotannon näivettymiseen. Valiokunta pitää välttämättömänä, että yhtenäislainajärjestelmään tehdään pikaisesti muutokset, joilla turvataan kohtuulliset asumiskustannukset ja mahdollisuudet asuinrakennusten tarkoituksenmukaiseen kunnossapitoon. Vain lainaehto-
jen selkeällä parannuksella voidaan luoda realistiset edellytykset asetettujen tuotantotavoitteiden saavuttamiseen.

Valiokunnan lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy vielä vuoden 2002 valtiopäivillä toimenpiteisiin aravalainajärjestelmän korjaamiseksi siten, että korko-, vuokra- ja käytösvastiketasoa voidaan alentaa ja edellytyksiä asetettujen tuotantotavoitteiden saavuttamiseksi parannetaan.

Valiokunta toteaa, että aravajärjestelmän kehittäminen ja sen jatkuvuuden turvaaminen edellyttävät jatkossa laajaa ja kokonaisvaltaista tarkastelua ja uudelleenarviointia.

Pääluokka 37

VALTIONVELAN VÄHENTÄMINEN

01. Valtionvelan nettokuoletukset ja velanhallinta

94. *Nettokuoletukset ja velanhallinta* (arvio-
määräraha)

Momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 8 418 000 euroa. Vähennys aiheutuu menomomentille 31.24.21 ehdotetusta muutoksesta.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään lisäystä 259 391 000 euroa käyttösuunnitelman kohtaan Nimellisarvoiset nettokuoletukset (netto).

YHTEENVETO

Hallituksen esitysten mukaan ehdotetaan tuloarvioihin nyt yhteensä 370 220 000 euron ja määrärahoihin ilman valtionvelan vähentämistä 110 849 000 euron lisäystä sekä valtionvelan lyhentämiseen 259 391 000 euron lisäystä.

Nyt ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio huomioon ottaen seuraavat:

- tuloarviot 36 261 260 000 euroa
- määrärahat 35 249 149 000 euroa (ilman valtionvelan vähentämistä)
- valtionvelan vähentäminen 1 012 111 000 euroa.

PÄÄTÖSEHDOTUS

Edellä lausuttuun viitaten ja muilta osin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valtiovainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että ehdotus vuoden 2002 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään edellä esitetyin tavoin,

että hyväksytään 2 lausumaa,

että lisätalousarvioaloitteet LTA 22—31/2002 vp hylätään,

että lisätalousarviota sovelletaan 25 päivästä marraskuuta 2002 alkaen.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk	Matti Saarinen /sd
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Anni Sinnemäki /vihr
jäs.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	Sakari Smeds /kd
	Pirjo-Riitta Antvuori /kok	Irja Tulonen /kok
	Seppo Kääriäinen /kesk	Kari Uotila /vas
	Reijo Laitinen /sd	Jukka Vihriälä /kesk
	Markku Laukkanen /kesk	vjäs. Liisa Hyssälä /kesk
	Hanna Markkula-Kivisilta /kok	Ulla Juurola /sd
	Tuija Nurmi /kok	Kari Kantalainen /kok
	Mauri Pekkarinen /kesk	Riitta Korhonen /kok
	Virpa Puisto /sd	Mikko Kuoppa /vas
	Ola Rosendahl /r	Anu Vehviläinen /kesk

Valiokunnan sihteereinä jaostokäsittelyissä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Alpo Rivinoja
valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

VASTALAUSE 1

Yleisperustelut

Talouden nousun viipyminen edellyttää valtiotaloudelta välittömiä toimia työllisyyden parantamiseksi. Tuoreimmat uutiset kertovat irtisanomisista ja lomautusten määrän kasvusta. Kuluttaja- ja yrittäjäbarometrit puhuvat samasta, kasvun viipymisestä ja siihen liittyen odotusten hiipumisesta.

Erityisesti teollisuuden tuotanto ja vienti näyttää jatkuvan vaisuna. Kasvun moottorina jo pitkään ollut kotimainen kulutuskysyntä ei riitä nykyisin voimin parantamaan työllisyyttä. Päinvastoin. Tässä tilanteessa julkisen vallan on parannettava sen käsissä olevin keinoin nousun edellytyksiä. Osaamiseen, perusinfrastruktuuriin, potentiaalisiiin yritysinvestointeihin panostaminen on nyt tarpeen.

Välittömien työllisyystoimien keskeinen tavoite on tässä tilanteessa estää työllisyyden kasvu ja pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen ja sen pitkittyminen entisestään. Keskustan eduskuntaryhmä tulee esittämään ensi vuoden talousarvioon liittyen työllisyyttä parantavien rakenteellisten uudistusten käynnistämistä. Niiden apu työllisyystilanteen korjaamiseksi voi vaikuttaa aikaisintaan ensi vuoden toisella puoliskolla. Osin tästäkin syystä Keskustan mielestä tarvitaan välittömästi sekä valtion suorita työllistämistoimia että mahdollisimman nopeasti yritysten investointeja vauhdittavia toimia.

Keskustan eduskuntaryhmä esittää valtion kuluvan vuoden toiseen lisätalousarvioon:

- että yritysten investointi- ja teknologia-rahoitusta sekä myöntämisvaltuuksia lisätään
- että kuntien investointeihin suunnataan valtion rahoitusta erityisesti heikoimman työllisyyden alueille
- että suurimpiin vaikeuksiin joutuneiden kuntien taloudellisia ja työllistämiseen liittyviä ongelmia helpotetaan, ja
- että tehdään muita toimenpiteitä rakenteellisen työttömyyden alentamiseksi.

Yksityiskohtaiset perustelut**MÄÄRÄRAHAT****Pääluokka 26****SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****97. Avustukset kunnille**

Suuri osa maamme kunnista ei selviä niille osoitetuista kuntalaisten tarvitsemista palveluista. Tätä ongelmaa tulisi korjata valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksella. Välittömään tarpeeseen tarvitaan kuitenkin harkinnanvaraisia rahoitusavustuksia, joihin osoitettu määräraha kuluvan vuoden talousarviossa on liian pieni. Kymmenet tarpeessa olevat kunnat jäivät ilman tai saivat riittämättömän suuruisen harkinnanvaraisen avustuksen. Määrärahaa tulisi nostaa, jolloin se samalla turvaisi kunta-alan työllisyyttä.

Esitämme hyväksyttäväksi seuraavansisältöisen lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että kuntien harkinnanvaraisia rahoitusavustuksia lisätään.

Pääluokka 28**VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****99. Muut valtiovarainministeriön hallinnonalan menot**

Hallituksen ehdotuksessa on esitetty valtioneuvostolle valtuuksia luopua kokonaan valtion

omistuksesta Edita Oyj:ssä. Eduskunta on antanut jo aiemmin vuonna 1999 valtioneuvostolle oikeudet luopua yhtiön osakeomistuksesta määrävähemmistö kuitenkin säilyttäen. Luopumisvaltuuksien laajentamista on perusteltu sillä, ettei Edita Oyj kuulu valtion strategisen omistuksen piiriin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tällä hetkellä ei ole vireillä konkreettisia hankkeita luopua valtion omistuksesta yhtiössä. Lisävaltuuksia on haettu, jotta neuvotteluihin voidaan ryhtyä tilaisuuden tullen. Valiokuntakäsittelyssä on tullut esiin erityisesti Edita Oyj:n henkilöstön huoli yhtiön tilanteesta ja työpaikoista liittyen valtion omistuksen luopumisvaltuuksien laajentamiseen.

Koska asiasta ei ole saatu riittävää ja tarpeellista tietoa, pidämme parempana, ettei ehdotettuja valtuuksia anneta tämän lisätalousarvion yhteydessä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että luvun 28.99 lukuperustelut poistetaan lisätalousarviosta.

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Yrityspolitiikka

Tiedot TE-keskuksista kertovat, että yritystuki-ehdot täyttäviä yritysten investointi-, kehittämis- ja teknologiahankkeita on enemmän kuin mihin myöntämisvaltuus tai rahoitus tällä hetkellä riittävät. Juuri tässä suhdannevaiheessa näiden hankkeiden liikkeelle saaminen olisi erittäin suotavaa.

TE-keskusten arvioiden mukaan pk-yritysten investointihankkeita olisi käynnistymässä huomattavasti enemmän, kuin mihin EU-ohjelmien valtuudet ja kansalliset myöntämisvaltuudet riittävät. KTM:n ja SM:n tilaaman selvityksen mukaan Suomi käyttää kansallista yritystukea sel-

västi EU:n keskiarvoa vähemmän ja vähemmän kuin monet Suomeen nähden aluerakenteeltaan helpommat maat kuten Ranska, Saksa, Itävalta, Iso-Britannia ja Ruotsi. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukemisen myöntämisvaltuutta tulisikin pikaisesti nostaa.

Esitämme hyväksyttäväksi seuraavansisältöisen lausuman:

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että myöntämisvaltuutta yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukemiseen korotetaan.

42. Finnvera Oyj:n korkotuet (arviomääräraha)

Finnvera Oyj:n korkotukien osalta ehdotamme, että myöntämisvaltuutta nostetaan erityiskorkotuen piirissä olevien lainojen osalta 10 miljoonalla eurolla. Tämä myöntämisvaltuuden korotus koskee yrittäjälainoja, samoin kuin naisyrittäjälainoja ja pienlainoja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 32.30.42 perusteluja muutetaan siten, että erityiskorkotuen piirissä olevien lainoja saa vuonna 2002 myöntää 102 912 000 euron sijasta 112 912 000 euroa.

Edelleen ehdotamme,

että momentille 32.30.42 otetaan lisäyksenä 2 000 000 euroa.

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

Työllisyystilanne on muodostumassa erityisen vaikeaksi rakennusallalla. Samaan aikaan eri puolilla Suomea on lukuisia rahoitusta odottavia julkisen palvelusektorin investointihankkeita, kuten koulujen rakennus- ja peruskorjaus-

hankkeita sekä sosiaali- ja terveystoimen rakentamiskohteita.

Tässä suhdannetilanteessa on tarpeellista, että työllisyysperusteisia investointeja lisätään. Rahoitus tulee kohdentaa erityisesti vaikean työttömyyden alueille.

Viime vuosina yhä suurempi osa oppilaitosten perustamishankkeista on ollut peruskorjaus- ja muutostöitä. Peruskorjaustarve johtuu rakennusten ikääntymisen myötä tapahtuneesta kulumisesta ja teknisten järjestelmien vanhenemisesta, koulutuksessa tapahtuneiden muutosten aiheuttamista toiminnallisista muutostarpeista sekä rakennevaurioista. Erityisesti homevauriot ovat lisänneet hankkeiden toteutuksen kiireellisyyttä.

Peruskorjausten siirtyminen taloudellisen korjausajankohdan ohi lisää hankkeiden toteutuskustannuksia. Eräissä tapauksissa hankkeiden toteutuksen siirtyminen on johtanut siihen, ettei peruskorjaus ole enää taloudellista kustannusten noustessa jopa uudisrakentamista korkeammaksi ja hanke on muuttunut uusien tilojen rakentamiseksi.

Esitämme hyväksyttäväksi seuraavansisältöisen lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että kuntien korjaus- ja uudisrakentamiseen osoitettua määrärahaa lisätään.

31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)

Kuntouttava työtoiminta on käynnistynyt oleellisesti hitaammin kuin mitä alkuperäisissä suunnitelmissa arvioitiin. Hallituksen lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan, että momentilta vähennetään 15 miljoonaa euroa määrärahan vähäisen kysynnän takia.

Kuntouttavan työtoiminnan hitaaseen käynnistymiseen on oleellisesti vaikuttanut se, että kunnille myönnettävä korvaus on ollut liian pieni toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin nähden. Käyttöperusteita esitetään muutettavaksi siten, että kunnille myönnettävä korvaus 10,09 euroa/kuntoutettava/päivä muutetaan 20 euroksi. Vuoden 2002 aikana tämä käyttöperusteiden muutos ei ehdi enää vaikuttaa kuntouttavan työtoiminnan laajuuteen, mutta korvauksen korotus lisääisi kuntien aktiivisuutta vuonna 2003.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ei hyväksy momentille 34.06.31 esitettyä 15 000 000 euron vähennystä ja

että momentin 34.06.31 määräraha muutetaan 2-vuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 2002

Maria Kaisa Aula /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Markku Laukkanen /kesk

Mauri Pekkarinen /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Liisa Hyssälä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk

VASTALAUSE 2

Yhdymme valiokunnan mietintöön jätettyyn ensimmäiseen vastalauseeseen Edita Oyj:n luopumisvaltuuksien osalta (luku 28.99).

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 2002

Anni Sinnemäki /vihr
Sakari Smeds /kd